Ontwerp Evaluatiekader Subsidies 2018

1. Aanleiding

Op 4 februari 2013 is door Provinciale Staten het Evaluatiekader Subsidies vastgesteld[1]. Dit gebeurde naar aanleiding van een onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer naar de doeltreffendheid van subsidies[2]. Het Evaluatiekader geeft aan op welke manier de provincie Noord-Holland uitvoering geeft aan haar wettelijke verplichting om subsidies periodiek op doeltreffendheid te evalueren. Het huidige Evaluatiekader Subsidies is inmiddels vijf jaar van kracht. Dit vormt aanleiding om onze huidige werkwijze opnieuw te beschouwen, met name vanuit het oogpunt van efficiency, en deze zo nodig te actualiseren. Deze notitie verkent de mogelijkheden hiervoor.

2. Doel

Doel van deze notitie is te komen tot een actualisatie van het Evaluatiekader Subsidies waarmee op een meer efficiënte wijze de doeltreffendheid van de provinciale subsidies wordt geborgd en waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de kennis en inzichten die zijn opgedaan in de subsidie-evaluaties van de afgelopen vijf jaar. Op basis van dit geactualiseerde Evaluatiekader wordt in deze notitie ook een voorstel gedaan voor de uit te voeren subsidie-evaluaties in 2018.

3. Achtergrond

3.1 Hoe werkt het Evaluatiekader subsidies Noord-Holland?

Het Evaluatiekader subsidies bevat verschillende criteria op basis waarvan jaarlijks wordt bepaald welke subsidies voor evaluatie op hun doeltreffendheid in aanmerking komen. Bij een evaluatie op doeltreffendheid wordt beoordeeld in welke mate een subsidieregeling bijdraagt aan de in het beleid vastgelegde provinciale doelen en beoogde maatschappelijke effecten. De evaluatie geeft aanbevelingen hoe deze bijdrage verbeterd kan worden. In het Evaluatiekader subsidies is een evaluatieprotocol opgenomen, waarin is aangegeven hoe een goed evaluatieonderzoek eruit moet zien.

In het Evaluatiekader worden drie typen subsidies onderscheiden, die elk een eigen beslisboom voor selectie kennen:

a. *Subsidies die op een wettelijk voorschrift berusten*. Dit zijn de subsidies die gebaseerd zijn op een uitvoeringsregeling (UVR) of verordening. Voor deze subsidies geldt de wettelijke evaluatieplicht op grond van de Algemene wet bestuursrecht (art. 4:24).
b. *Boekjaarsubsidies*. Dit zijn subsidies voor organisaties die specifieke taken (voor ons) uitvoeren, die onder specifieke voorwaarden en voor een langere periode lopen. De naam van de subsidieontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld zijn opgenomen op de Lijst buiten uitvoeringsregeling van de begroting. Voor boekjaarsubsidies geldt geen wettelijke evaluatieplicht, maar de Randstedelijke Rekenkamer heeft in haar rapport aanbevolen om ook boekjaarsubsidies te evalueren. In het Evaluatiekader is ervoor gekozen dit steekproefsgewijs te doen (na een voorselectie op basis van een aantal criteria). Subsidieregelingen met een jaarlijks subsidieplafond boven €1 miljoen die door de voorselectie komen worden in ieder geval geselecteerd voor evaluatie.
c. *Eenmalige of incidentele subsidies*. Eenmalige subsidies zijn eveneens met naam van de subsidieontvanger en het maximale subsidiebedrag opgenomen op de lijst buiten uitvoeringsregeling van de begroting en betreffen projecten van bepaalde duur. Incidentele subsidies worden in een enkel geval verstrekt omdat GS dat belangrijk vinden. Deze gevallen betreffen geen staand beleid, en zijn daarmee niet specifiek opgenomen in de begroting. Eenmalige subsidies worden via de Lijst buiten Uitvoeringsregeling in de begroting opgenomen, incidentele subsidies worden achteraf aan PS gemeld. Er geldt voor beide typen subsidies geen wettelijke verplichting deze te evalueren. Ook voor deze

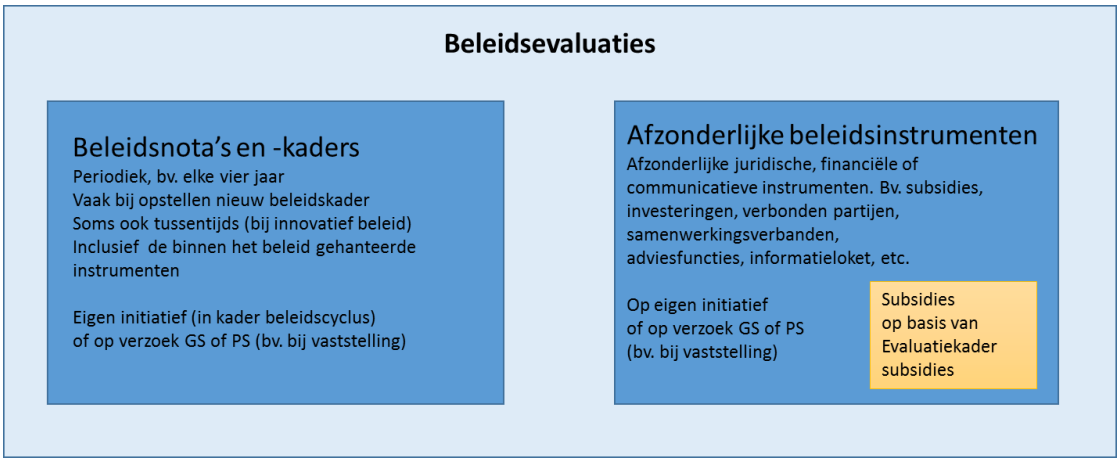
[1] Documentnr 104775-147840

[2] Rapport 'Inzicht in doeltreffendheid van subsidies', Randstedelijke Rekenkamer, maart 2012

subsidies is op grond van het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer bij vaststelling van het Evaluatiekader in 2013 gekozen voor het hanteren van een steekproefsgewijze aanpak. Ook hiervoor geldt dat subsidieregelingen met een jaarlijks subsidieplafond boven €1 miljoen die door de voorselectie komen worden geselecteerd voor evaluatie. Veel van deze subsidieregelingen betreffen investeringssubsidies.

Relatie met wettelijke verplichting tot evalueren van subsidies
Zoals hiervoor aangegeven geldt voor subsidies die op een wettelijk voorschrift berusten een verplichting om deze elke vijf jaar te evalueren. In 2013 is bewust besloten niet al deze subsidies te evalueren, maar om hierbij een selectie toe te passen via een beslisboom. Achtergrond daarvan was dat het zonder meer volgens de wettelijke verplichting evalueren van alle subsidies die op een wettelijk voorschrift berusten veel tijd en geld vraagt en lang niet altijd proportioneel is ten opzichte van de subsidieomvang. Het uitgangspunt van het Evaluatiekader is daarom om met een beperkt aantal goed gekozen evaluaties een optimaal inzicht te krijgen in de doeltreffendheid van deze subsidies. Daarbij werd op verzoek van PS wel een kortere herhalingstermijn aangehouden dan de wet vereist, namelijk 4 jaar in plaats van 5 jaar[3]. Hiermee evalueert de provincie dus meer dan wettelijk vereist is. Ook het evalueren van boekjaarsubsidies en subsidies buiten uitvoeringsregeling, waartoe bij de vaststelling van het Evaluatiekader subsidies werd besloten, gaat verder dan de wettelijke evaluatieverplichting (zie ook toelichting in paragraaf 4.2.).

Relatie met andere typen evaluaties
Het evaluatiekader subsidies beslaat slechts een deel van de evaluaties die de provincie uitvoert. Figuur 1 geeft een overzicht van de verschillende soorten evaluaties.

Veel provinciale beleidsdocumenten kennen een beperkte looptijd (dikwijls vier jaar). Het is gebruikelijk dat bij het vaststellen van beleid voor een volgende periode een evaluatie plaatsvindt van de voorgaande periode, zodat hiervan kan worden geleerd. Daarbij worden meestal alle in het kader van het beleid ingezette instrumenten meegenomen. Ook bij de inzet van pilotprojecten wordt bewust geëvalueerd en geleerd. Daarnaast vindt soms evaluatie van specifieke instrumenten plaats, zoals de evaluatie van het instrument Verbonden partijen die in de periode 2013-2016 in fasen is uitgevoerd. Ook kan sprake zijn van een expliciet verzoek om evaluatie van beleid of een specifiek beleidsinstrument door GS of PS. Al deze evaluaties staan los van het Evaluatiekader subsidies en blijven gewoon uitgevoerd worden zoals ook nu het geval is.

3.2 Ervaringen met de uitvoering van het Evaluatiekader

Aantal uitgevoerde evaluaties
Vanaf 2013 zijn 24 subsidie-evaluaties uitgevoerd die tot doel hadden de doeltreffendheid van subsidieregelingen in beeld te brengen en aanbevelingen te doen ter verbetering. Dit betrof 17 uitvoeringsregelingen en 7 boekjaarsubsidies. Uit het oogpunt van prioritering en in verband met de beschikbare capaciteit voor het begeleiden of uitvoeren van onderzoeken zijn in de afgelopen periode geen evaluaties van subsidies buiten uitvoeringsregeling uitgevoerd. Bijlage 1 geeft een overzicht van alle uitgevoerde en nog in uitvoering zijnde evaluaties.

[3] Motie PS nummer M11-1/PS7-5-12

Tussenevaluatie
In 2015 is een tussenevaluatie van het Evaluatiekader subsidies uitgevoerd[4] getiteld 'Memo evaluatie en handreikingen voortkomend uit subsidie-evaluaties' (bijlage 2). Op dat moment waren 16 subsidie-evaluaties uitgevoerd. De algemene conclusie uit dit onderzoek luidt als volgt: '*Geconcludeerd wordt dat alle in 2013 en 2014 onderzochte subsidieregelingen in zekere mate doeltreffend zijn, maar dat er binnen alle subsidieregelingen ook nog aanzienlijke verbeteringen mogelijk zijn. Het zicht op de relatieve bijdrage van de subsidieregelingen aan de doelen is veelal beperkt. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het feit dat beleidsdoelen te algemeen zijn geformuleerd en anderzijds doordat vooraf niet inzichtelijk wordt gemaakt binnen welke bredere context van ingezet beleid en instrumenten en in welk veld van werkingsmechanismen een subsidieregeling wordt ingezet.*'
Het memo bevat vervolgens een aantal overkoepelende leer- en aandachtspunten voor het subsidie-instrumentarium en de context waarin dat gehanteerd wordt. Deze leer- en aandachtspunten worden sindsdien door de sector O&I ingebracht bij het opstellen van de Toelichtingen doeltreffendheid voor nieuwe subsidieregelingen.

Herhalingsevaluaties
In 2017 zijn voor het eerst twee vooronderzoeken gestart naar subsidieregelingen die opnieuw in aanmerking zouden kunnen komen voor een uitgebreid evaluatieonderzoek (één onderzoek bevindt zich nog in de afrondende fase). Uit beide vooronderzoeken komt naar voren dat een herhaalde uitgebreide evaluatie op dit moment nog geen toegevoegde waarde heeft. Daarom wordt een later tijdstip voor de herhalingsevaluatie voorgesteld. Dit heeft vooral te maken met nog lopende aanpassingen in het beleid, onder meer naar aanleiding van de uitgevoerde evaluaties, waardoor een evaluatie op dit moment weinig nieuwe inzichten oplevert.

Toelichtingen doeltreffendheid
In het Evaluatiekader is opgenomen dat het belangrijk is dat bij het ontwerpen van nieuwe subsidieregelingen meer aandacht wordt besteed aan de evalueerbaarheid ervan. Dit betekent dat doel en beleidstheorie van de subsidieregeling duidelijk moeten zijn en dat vooraf al wordt nagedacht over monitoring en de meest geschikte wijze en timing van evaluatie. Om dit te bereiken wordt bij de besluitvorming over nieuwe subsidieregelingen gewerkt met een 'Toelichting doeltreffendheid', die wordt opgesteld door de betrokken beleidssector in samenwerking met de sector Onderzoek & Informatie (O&I). In deze toelichting wordt beschreven hoe het beleidskader van de subsidie eruit ziet, op grond waarvan verondersteld wordt dat de betreffende subsidie gaat bijdragen aan het doel (welke aannames worden gedaan), welke andere beleidsinstrumenten worden ingezet en hoe de monitoring van de effectiviteit van de subsidie wordt vormgegeven. Het opstellen van deze toelichtingen waarborgt de inbreng van de opgedane ervaringen uit eerdere subsidie-evaluaties en draagt zo bij aan een lerende organisatie. Hiermee wordt geborgd dat de kwaliteit van de lopende (en in de toekomst te evalueren) subsidieregelingen geleidelijk aan verbetert.

4. Voorstel aanpassing Evaluatiekader subsidies

4.1 Opties voor efficiënter uitvoeren subsidie-evaluaties
De in de afgelopen periode uitgevoerde 24 subsidie-evaluaties hebben veel interessante inzichten opgeleverd over de bepalende elementen voor een doeltreffende subsidie. Geconstateerd is ook dat recent uitgevoerde subsidie-evaluaties wat dat betreft weinig nieuwe inzichten opleveren. Dit vraagt om een heroriëntatie op de in de toekomst uit te voeren subsidie-evaluaties. Daarbij zijn er verschillende mogelijkheden:

a. alleen subsidies waarvoor een wettelijke verplichting tot evaluatie geldt worden nog geëvalueerd. Dit betekent dat alleen nog evaluaties worden uitgevoerd van subsidies op basis van verordeningen en uitvoeringsregelingen. Er vindt geen evaluatie meer plaats van boekjaarsubsidies en subsidies buiten uitvoeringsregeling.
b. alleen subsidies op grond van regelingen evalueren waar veel geld in om gaat (het gaat dan om het drempelbedrag voor het subsidieplafond). Er worden hierna twee opties voorgesteld voor aanpassing van het huidige drempelbedrag.
   Met dit nieuwe voorstel wordt de afwijking van de wettelijke verplichting om alle subsidies op basis van een wettelijke regeling te evalueren vergroot, doordat minder van deze

[4] reg.nr. 283083/566527, behandeling commissie 30 april 2015

subsidies in aanmerking komen voor evaluatie. Door de voorgestelde selectiemethode komt de focus zwaarder te liggen op subsidies met een grotere financiële omvang. Deze subsidies zijn met het oog op het totaal aan uitgaven via uitvoeringsregelingen of verordeningen echter het meest relevant (zie ook paragraaf 4.3).

c. subsidies niet iedere 4 jaar evalueren, zoals nu per motie van PS is vastgelegd, maar weer conform de wettelijke verplichting eens in de 5 jaar evalueren.

In de volgende paragrafen 4.2 t/m 4.4. worden deze voorstellen nader toegelicht en worden de consequenties daarvan getoond. Paragraaf 4.5 tenslotte bevat nog enkele aanvullende voorstellen voor wijziging op basis van de ervaringen met de beslisboom uit het evaluatiekader in de afgelopen periode en toont de nieuwe beslisboom die hieruit resulteert.

4.2 Aanpassen van het type subsidies dat wordt geëvalueerd

Het huidige Evaluatiekader subsidies omvat ook de evaluatie van typen subsidies waarvoor geen wettelijke evaluatieplicht geldt. Schematisch is de situatie als volgt weer te geven (groen= evalueren, geel = steekproefsgewijs evalueren, wit = niet evalueren):

Verplichting Algemene Wet bestuursrecht:

	Verordeningen	Uitvoerings-regelingen	Begrotingssubsidies		Incidentele subsidies
Subsidieplafond/ budget			Boekjaarsubsidies	Eenmalige subsidies	
< €125.000,-					
> €125.000,-					

Wens Randstedelijke Rekenkamer in rapport 2012:

	Verordeningen	Uitvoerings-regelingen	Begrotingssubsidies		Incidentele subsidies
Subsidieplafond/ budget			Boekjaarsubsidies	Eenmalige subsidies	
< €125.000,-					
> €125.000,-					

Huidig evaluatiekader (uitgaande van proportionaliteit in verhouding tussen omvang subsidie en kosten voor evaluatie):

	Verordeningen	Uitvoerings-regelingen	Begrotingssubsidies		Incidentele subsidies
Subsidieplafond/ budget			Boekjaarsubsidies	Eenmalige subsidies	
< €125.000,-					
> €125.000,-					

Voorgesteld wordt voor het type te evalueren subsidies de wettelijke evaluatieverplichting weer als uitgangspunt te nemen. Dit betekent evaluatie van uitsluitend verordeningen en uitvoeringsregelingen. De wens van de Randstedelijke Rekenkamer om ook aandacht te besteden aan boekjaarsubsidies is in de afgelopen vijf jaar opgevolgd. De leerpunten die hieruit naar voren kwamen zijn verwerkt in de betreffende boekjaarsubsidies en/of het bijbehorende beleid. Het aantal boekjaarsubsidies is inmiddels sterk verminderd, o.a. als gevolg van de afbouw van deze subsidies op de beleidsterreinen Zorg, Welzijn, Cultuur en Natuur. Ter vergelijking: de omvang van de boekjaarsubsidies bedroeg volgens het Evaluatiekader in 2011 €38 miljoen. In 2017 was dit afgenomen naar €9,8 miljoen.

Schematisch ziet dit voorstel er op basis van het huidige drempelbedrag als volgt uit:

Voorstel aangepast evaluatiekader (uitgaande van huidig drempelbedrag voor proportionaliteit):

	Verordeningen	Uitvoerings-regelingen	Begrotingssubsidies		Incidentele subsidies
Subsidieplafond/ budget			Boekjaarsubsidies	Eenmalige subsidies	
< €125.000,-					
> €125.000,-					

4.3 Aanpassen van het drempelbedrag waarboven subsidies in aanmerking komen voor evaluatie

Op dit moment gaat het Evaluatiekader voor alle te evalueren subsidies uit van een drempelbedrag voor het jaarlijkse subsidieplafond van €125.000,-. Dit bedrag is gebaseerd op de Verantwoordingssystematiek Subsidies. Voor een aanpassing van het Evaluatiekader worden nu de volgende drie opties voorgesteld voor het drempelbedrag:
Optie 0: Handhaven van het drempelbedrag van €125.000,-
Optie 1: Verhogen van het drempelbedrag naar €750.000,-
Optie 2: Verhogen van het drempelbedrag naar €1.000.000,-

In bijlage 3 worden de consequenties van deze opties uitgewerkt. Hierbij wordt teruggekeken naar de jaren 2016 en 2017 en vooruitgekeken naar de jaren 2018 en 2019. Het aantal uit te voeren evaluaties ziet er bij de verschillende drempelbedragen als volgt uit:

Aantal uit te voeren subsidie-evaluaties	Selectiegrens €125.000,-	Selectiegrens €750.000,-	Selectiegrens €1.000.000,-
Terugkijkend 2016	4	3	3
Terugkijkend 2017	4	1	0
Vooruitkijkend 2018[5]	3	0	0
Vooruitkijkend 2019[6]	5	3	2

Uit de tabel blijkt dat voor de komende jaren het aantal uit te voeren evaluatieonderzoeken sterk wordt beïnvloed door de keuze van het drempelbedrag. Voor de komende twee jaar betekent het hanteren van een drempelbedrag van €1.000.000,- een reductie van het aantal uit te voeren onderzoeken van 8 naar 2 onderzoeken. Uit de analyse in de bijlage blijkt dat in de jaren 2016 en 2017 uitvoeringsregelingen met een omvang groter dan 1 miljoen Euro 88% respectievelijk 85% uitmaken van het totale bedrag dat via uitvoeringsregelingen wordt uitgegeven. Door de focus te leggen op uitvoeringsregelingen met een omvang groter dan 1 miljoen Euro, wordt dus nog steeds het grootste deel van de financiële uitgaven via deze subsidievormen geëvalueerd, maar blijft het aantal uit te voeren evaluaties beperkt (in 2018 tot 0 en in 2019 tot maximaal 2).

4.4. Aanpassen termijn voor herhaling van evaluaties

De huidige herhalingstermijn voor evaluatie van subsidies is op verzoek van PS 4 jaar in plaats van 5 jaar[7]. De motivatie van PS hiervoor was dat hierdoor per statenperiode een afweging kan worden gemaakt of het beleid correct wordt uitgevoerd en eventueel moet worden bijgesteld. In de praktijk blijkt dat het ontwikkelen van nieuwe subsidieregelingen op basis van nieuw of aangepast beleid altijd even tijd nodig heeft. Nieuwe regelingen treden daardoor veelal niet meteen aan het begin van een nieuwe collegeperiode in werking, maar vaak pas na een half jaar tot een jaar. Daarnaast treden ook vaak gedurende de collegeperiode regelingen in werking. Daarmee is het dus niet zo dat de looptijd van een regeling parallel loopt met de duur van een collegeperiode van 4 jaar. Gegeven deze situatie wordt voorgesteld in het vervolg uit te gaan van de wettelijke herhalingstermijn van 5 jaar.

4.5 Overige onderdelen Evaluatiekader

Overige selectiecriteria
De selectie van te evalueren subsidies in het Evaluatiekader vindt plaats door middel van beslisbomen. De criteria die worden gehanteerd voor de selectie blijven grotendeels ongewijzigd.

[5] Voor dit jaar heeft al een controle plaatsgevonden of sprake is van het juiste momentum voor de evaluatie.
[6] Voor dit jaar heeft nog geen controle plaatsgevonden of sprake is van het juiste momentum voor de evaluatie. Dit zal plaatsvinden bij het opstellen van de programmering voor 2019.
[7] Motie PS nummer M11-1/PS7-5-12

In de praktijk blijkt één criterium weinig onderscheidend en komt daarom te vervallen. Het betreft het criterium 'Beperkte evaluatie uitvoeringsregelingen indien geheel bestaande uit individuele subsidies < 10.000,-'. Dergelijke subsidieregelingen blijken in de praktijk nauwelijks voor te komen.

De volgende criteria blijven ongewijzigd:
- Er vindt geen evaluatie plaats wanneer een bewezen actuele beleidstheorie aanwezig is.
- Er vindt geen evaluatie plaats wanneer het beleidsdoel niet blijvend wordt nagestreefd en besloten is (of op korte termijn gaat worden) om de subsidie te stoppen.
- Er vindt geen evaluatie plaats wanneer de subsidie een kortere looptijd dan vier jaar heeft. Daarbij worden subsidies die in vergelijkbare vorm voortgezet worden onder een andere naam als één subsidieregeling gezien.
- Subsidies voor hetzelfde beleidsdoel worden in samenhang geëvalueerd.
- Er vindt geen evaluatie plaats wanneer een recente evaluatie van de regeling of verordening beschikbaar is. Dit kan bijvoorbeeld evaluaties betreffen die zijn uitgevoerd door een andere provincie, het IPO of de Randstedelijke rekenkamer. Daarnaast worden hieronder verstaan de evaluaties die door de provincie zelf zijn uitgevoerd.
- Er vindt geen evaluatie plaats van Europese subsidies en landelijke regelingen. Voor deze regelingen geldt dat deze op het Europese of op rijksniveau worden geëvalueerd.
- Wat bij de toepassing van deze beslisboom ook ongewijzigd blijft is dat een evaluatie die geprogrammeerd is voor een specifiek jaar om pragmatische redenen soms kan worden uitgesteld, bijvoorbeeld om beter aansluiting te krijgen bij lopende beleidsactiviteiten zodat optimaal van de evaluatie kan worden geleerd. Deze controle op het geschikte momentum van de evaluatie vindt op hoofdlijnen plaats voordat de programmering aan GS en ter kennisname aan PS wordt voorgelegd en wordt expliciet gemaakt in het voorstel voor de programmering. Deze stap is nu expliciet opgenomen in de beslisboom. Bij deze controle op het geschikte momentum wordt ook bekeken of al voldoende subsidies zijn verleend en vastgesteld om een zinvolle inhoudelijke evaluatie op te kunnen baseren.

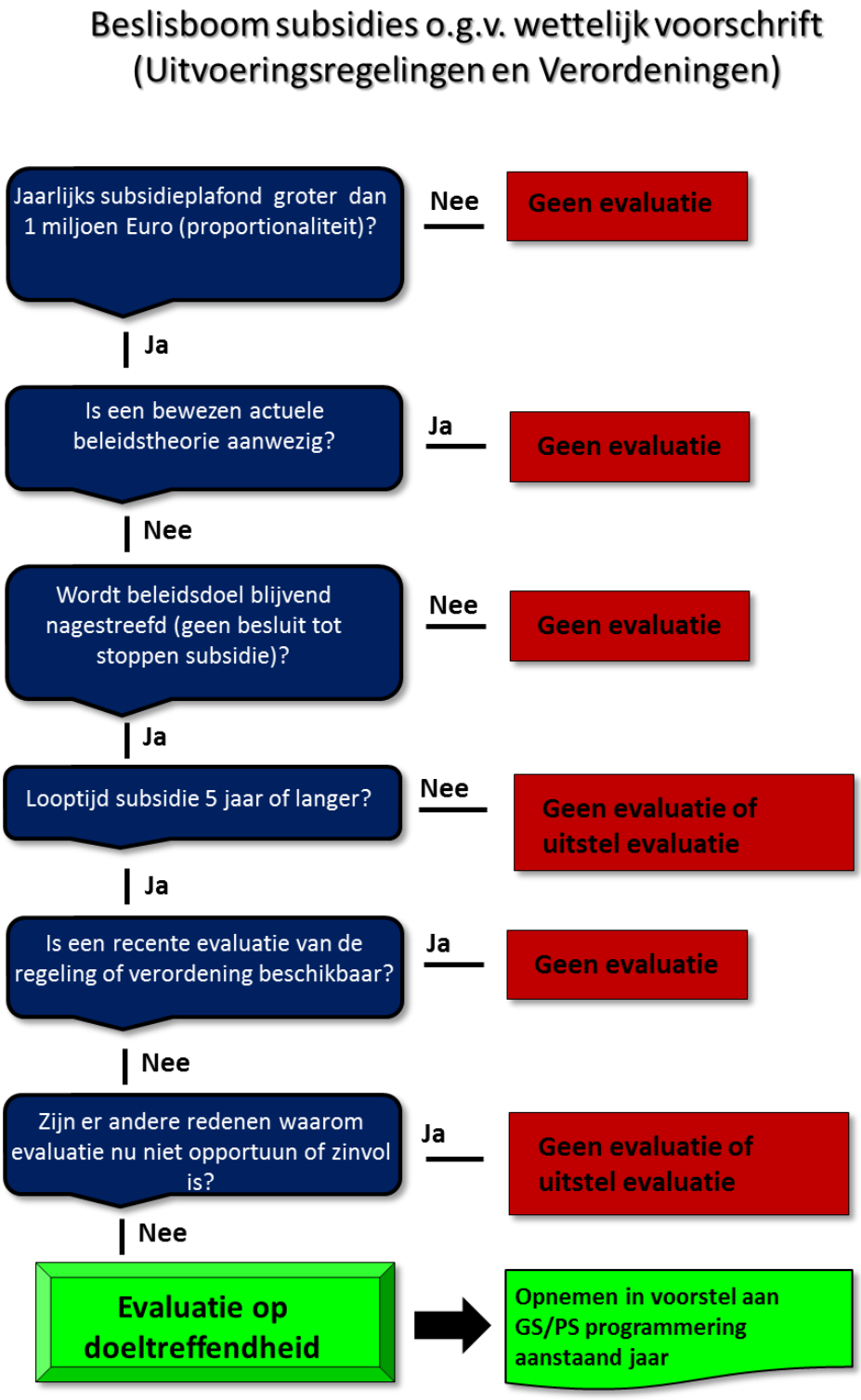
Aangepaste beslisboom
De aangepaste beslisboom voor het bepalen van de te evalueren subsidies voor 2018 en daarna is weergegeven in hoofdstuk 5. Daarin zijn de voorstellen uit dit hoofdstuk verwerkt. De weergegeven beslisboom betreft uitsluitend subsidies op grond van wettelijk voorschrift. De beslisbomen voor boekjaarsubsidies en eenmalige/incidentele subsidies komen met de voorstellen in paragraaf 4.1 te vervallen. Dit neemt niet weg dat in het kader van de reguliere evaluatie-activiteiten wel kan voorkomen dat besloten wordt een eenmalige/incidentele subsidie of boekjaarsubsidie toch te evalueren wanneer hiervan leereffecten verwacht worden. Bijvoorbeeld omdat gekozen is voor een innovatieve aanpak of als onderdeel van de evaluatie van een totaal instrumentenpakket voor een beleidsveld. Ook kan het zo zijn dat GS of PS expliciet om de evaluatie van een subsidie gevraagd hebben.

Onderzoeksprotocol en procedure besluitvorming
Het onderzoeksprotocol voor het uitvoeren van subsidie-evaluaties werkt goed en blijft daarom ongewijzigd. De afspraken die in het onderzoeksprotocol waren opgenomen, zijn uitgevoerd en hoeven niet meer te worden opgenomen, met uitzondering van een hernieuwde afspraak over evaluatie van het geactualiseerde Evaluatiekader subsidies. Bijlage 4 geeft een overzicht van de gerealiseerde afspraken. Ook de procedure voor besluitvorming over de programmering en rapportage over uitgevoerde evaluaties blijft grotendeels ongewijzigd. Het geactualiseerde onderzoeksprotocol en de procedure voor besluitvorming zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

5 Evaluatiekader Subsidies 2018

5.1 Beslisboom voor selectie van te evalueren subsidies

In dit hoofdstuk wordt de aangepaste beslisboom voor de selectie van te evalueren subsidies in het kader van het geactualiseerde Evaluatiekader subsidies gepresenteerd. De verschillende onderdelen van de beslisboom worden vervolgens toegelicht.

De beslisboom geldt voor alle subsidieregelingen op grond van een wettelijk voorschrift, met uitzondering van:

a. subsidies die rechtstreeks op grond van een Europees subsidieprogramma worden verstrekt. Voor deze subsidies geldt al een uitgebreide verantwoordingsplicht richting de Europese Unie. Zij worden daarom niet vanuit dit Evaluatiekader worden geëvalueerd.
b. subsidieregelingen die op provinciaal niveau worden uitgevoerd, maar die in feite landelijke regelingen zijn (bijvoorbeeld subsidieregelingen voor natuurbeheer, rijksmonumenten en stimulering innovatie voor het MKB). Evaluatie van dergelijke regelingen vindt plaats op landelijk niveau. Alleen wanneer sprake is van duidelijke eigen beleidskeuzen bij het invullen van een dergelijke regeling, is evaluatie op provinciaal niveau zinvol. In dat geval is de beslisboom wel van toepassing.

Toelichting per stap van de beslisboom

1. **Geen evaluatie wanneer niet proportioneel uit kostenoogpunt**

De Randstedelijke Rekenkamer stelt in haar onderzoek: 'Ook de financiële omvang van de subsidie is van belang om een goede afweging te kunnen maken of de kosten van evalueren in verhouding staan tot de omvang van de subsidie'. Op basis hiervan is ervoor gekozen om kosten proportionaliteit een uitgangspunt te laten zijn bij de bepaling van welke subsidies wel of niet op doeltreffendheid geëvalueerd zullen worden. In het Voorstel actualisatie Evaluatiekader subsidies wordt daarbij uitgegaan van een drempelbedrag van €1 miljoen.

2. Geen evaluatie bij bewezen en actuele beleidstheorie

Evaluatie op het niveau van doeltreffendheid kan achterwege blijven als de doeltreffendheid van de subsidie of subsidieregeling en de onderliggende beleidstheorie reeds bewezen zijn.

Onder het begrip 'beleidstheorie' wordt verstaan de set van aannamen, veronderstellingen en uitgangspunten die aan het beleid ten grondslag liggen. Als het bewezen kan worden dat een dergelijke set daadwerkelijk bijdraagt aan het realiseren van de beoogde provinciale doelen en maatschappelijke effecten dan spreken we van bewezen beleidstheorie. Zo is er, bijvoorbeeld, de bewezen beleidstheorie dat het verwerven van gronden en het inrichten van nieuwe natuur op de juiste plek aantoonbaar positief bijdraagt aan de robuustheid van de ecologische hoofdstructuur en de kwaliteit van de biodiversiteit. Deze doeltreffendheid en beleidstheorie kan bewezen zijn door onderzoeken van bijvoorbeeld andere provincies, wetenschappelijke instanties of kennisinstituten. Belangrijk is daarbij wel dat wordt nagegaan in hoeverre de Noord-Hollandse context en inzet van de subsidies op cruciale variabelen vergelijkbaar is met hetgeen elders is onderzocht voordat de 'bewezen doeltreffendheid' wordt overgenomen. Daarnaast moet de 'bewezen doeltreffendheid' actueel zijn. Voordat wordt besloten om op basis van bewezen doeltreffendheid en een bewezen beleidstheorie niet tot evaluatie van de subsidie of subsidieregeling over te gaan moeten de volgende zaken worden aangetoond:

- dat de bewezen (actuele) beleidstheorie op de bepalende kritische variabelen vergelijkbaar is met de Noord-Hollandse context en subsidie-inzet;
- dat de volgens de subsidievoorwaarden beoogde prestaties en /activiteiten ook daadwerkelijk zijn geleverd/uitgevoerd;

Voor de inzet van bewezen doeltreffendheid en bewezen beleidstheorieën is gebruik maken van kennis van en samenwerking met andere instellingen (onder meer met andere provincies) dus van groot belang.

3. Geen evaluatie wanneer nastreven beleidsdoel en subsidie inzet is gestopt

Wanneer politiek – bestuurlijk besloten is bepaalde beleidsdoelen niet meer na te streven dan wordt ervoor gekozen de subsidieregelingen die daaraan zouden moeten bijdragen, maar waarvan besloten is deze af te bouwen c.q. te stoppen, niet op doeltreffendheid te evalueren. De inzichten die uit dergelijke evaluaties naar voren komen kunnen immers niet meer ter lering worden ingezet. Wanneer besloten is subsidies af te bouwen c.q. te stoppen zal er alleen nog sprake zijn van verantwoording op prestatieniveau en op rechtmatige besteding van de middelen (geborgd via Verantwoordingssystematiek Subsidies).

4. Looptijd van subsidies

Volgens het geactualiseerde Evaluatiekader vindt evaluatie van subsidies op doeltreffendheid eens in de vijf jaar plaats. Nu zijn er binnen de provincie Noord-Holland subsidies en subsidieregelingen die na een periode korter dan 5 jaar formeel worden stopgezet om vervolgens later in aangepaste (verbeterde) vorm te worden voortgezet. Strikt genomen kan in deze gevallen worden gesteld dat evaluatie dan niet wettelijk verplicht is. De essentie van het rekenkamerrapport en de wet is echter dat zicht moet worden gehouden op een optimaal doeltreffende besteding van algemene middelen. Daarom is het uitgangspunt van dit Evaluatiekader Subsidies dat subsidies die formeel tussentijds worden stopgezet, maar vervolgens in aangepaste vorm zijn/worden voortgezet, worden bezien als één uitvoeringsperiode en als één subsidie of subsidieregeling. Dit betekent, in het geval van subsidies op basis van Verordeningen en Uitvoeringsregelingen, dat wanneer sprake is van een looptijd van vijf jaar of langer evaluatie op doeltreffendheid moet plaatsvinden (mits ook wordt voldaan aan de andere stappen in de beslisboom).

5. Recent uitgevoerde evaluatie beschikbaar

Wanneer recent een adequate evaluatie op doeltreffendheid van een subsidieregeling heeft plaatsgevonden door de provincie of door een andere instantie dan hoeft voor het aanstaande jaar geen evaluatie plaats te vinden. Daarbij dient wel beoordeeld en schriftelijk vastgelegd te worden dat de uitgevoerde evaluatie voldoet aan de maatstaven van kwalitatief goed onderzoek (betrouwbaar, valide etc.) alvorens wordt besloten tot het overnemen van de bevindingen.

6. Evaluatie om andere redenen niet opportuun of zinvol

Bij de uitvoering van het Evaluatiekader is steeds het uitgangspunt dat er beleidsmatig geleerd moet kunnen worden van de evaluaties. Dit kan er soms toe leiden dat de evaluatie van een regeling wordt uitgesteld. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn:

- wanneer de uitvoering van een subsidieregeling erg langzaam op gang is gekomen, waardoor nog onvoldoende beschikkingen zijn afgegeven. Er zijn dan nog onvoldoende resultaten beschikbaar om een zinvolle evaluatie te kunnen uitvoeren.
- wanneer een fundamentele koerswijziging in het huidige beleid verwacht wordt, waardoor de leerpunten uit de huidige regeling naar verwachting niet meer nuttig zullen zijn.
- wanneer bekend is dat de randstedelijke rekenkamer een specifieke subsidieregeling het komende jaar zal gaan evalueren.
- wanneer sprake is van een herhalingsevaluatie (evaluatie van een regeling die vijf jaar eerder is geëvalueerd), waarbij uit een vooronderzoek blijkt dat er op dat moment onvoldoende leeropbrengst van de evaluatie te verwachten is.

Subsidies voor zelfde beleidsdoel in samenhang evalueren

Het komt voor dat meerdere subsidies ten behoeve van hetzelfde provinciale beleidsdoel worden ingezet. Wanneer dit het geval is worden de subsidies of subsidieregelingen in onderlinge samenhang en in het licht van het betreffende provinciale beleidsdoel geëvalueerd. Voordeel hiervan is dat benodigde gegevens in één keer bij mogelijk gelijke subsidieontvangers kunnen worden verzameld, dat het aandeel aan doeltreffendheid van de verschillende afzonderlijke subsidies kan worden bepaald (mogelijke interferentie, overlap en synergie wordt inzichtelijk) en de context (exogene factoren) in één keer voor meerdere subsidieregelingen in beeld kan worden gebracht. Dit alles maakt een meer kosteneffectieve uitvoering van de subsidie-evaluaties mogelijk. Nadeel hiervan is dat soms niet alle subsidieregelingen voor eenzelfde provinciaal doel een gelijke startdatum en/of doorlooptijd kennen. Dit kan betekenen dat een bundeling van subsidies of subsidieregelingen voor de ene subsidie laat komt (besluit over wel of geen vervolg moet eigenlijk al genomen worden) en voor andere mogelijk te vroeg (subsidie kent nog onvoldoende doorlooptijd en/of aantal vaststellingen om effecten te kunnen meten). Afhankelijk hiervan zal dus nagegaan moeten worden of het in samenhang evalueren van subsidies op een zinvolle wijze praktisch mogelijk is.

5.2 Evaluatieprotocol

5.2.1 Stappenplan uitvoering subsidie-evaluaties

Aangesloten is bij de inzichten en aanbevelingen uit de in oktober 2012 gepubliceerde Handreiking van de Randstedelijke Rekenkamer[8]. De handreiking bevat een checklist van aandachtspunten en vragen aan de hand waarvan de voorbereiding, de uitvoering en het resultaat van subsidie-evaluaties beoordeeld kan worden. In deze handreiking worden zes evaluatiestappen onderscheiden (zie kader). Voor kwalitatief goede evaluaties van subsidies acht de rekenkamer het van belang dat alle stappen systematisch worden doorlopen. De handreiking is overigens niet bedoeld als blauwdruk.

Stap 1 –Beleidskader reconstrueren (verhelderen)

Reconstructie van het beleidskader incl. beleidstheorie geeft inzicht in de verwachtingen die men bij aanvang van een subsidie had, nodig om na afloop te kunnen evalueren. Een goede reconstructie laat nut & noodzaak, beleidsdoelen, prestaties, activiteiten en middelen zien. Als een subsidie onderdeel is van een pakket aan maatregelen, is het van belang het beleidskader af te bakenen van het bredere beleidskader van het pakket. Inzichtelijk maken van de vooraf veronderstelde werking van een subsidie maakt het mogelijk die te vergelijken met de achteraf geconstateerde werking.

Stap 2 –Beschikte middelen onderzoeken

Deze stap geeft inzicht in de mate waarin beschikbaar gestelde middelen zijn beschikt, of subsidieplafonds daadwerkelijk zijn bereikt, en in welke mate de beschikte subsidies zijn vastgesteld. Ook de uitvoeringskosten van de subsidie voor de provincie én de administratieve lasten voor de betrokken organisaties worden hier in beeld gebracht.

Stap 3 –Uitgevoerde activiteiten onderzoeken

Deze stap geeft inzicht in de mate waarin beoogde activiteiten daadwerkelijk door subsidieontvangers zijn uitgevoerd.

Stap 4 –Behaalde prestaties onderzoeken

De inzet van middelen en de uitvoering van activiteiten resulteert in te analyseren prestaties. Deze prestaties zijn de optelsom van alle gesubsidieerde en gerealiseerde activiteiten. Soms is het lastig om het gezamenlijke resultaat van de activiteiten in eenduidige prestaties samen te vatten.

Stap 5 –Mate van doelbereiking onderzoeken

Deze stap geeft inzicht in de mate waarin beleidsdoelen zijn bereikt. Informatie over doelen wordt hier geanalyseerd op de mate waarin doelen zijn bereikt. De vraag welke invloed de verstrekte subsidies hebben gehad op de doel-bereiking kan bij stap 6 beantwoord worden.

Stap 6 –Mate van doeltreffendheid beoordelen

Deze laatste stap geeft inzicht in de mate van doeltreffendheid van een subsidie. Duidelijk moet worden, of de subsidie *noodzakelijk is* voor de activiteiten, en in hoeverre de behaalde prestaties een bijdrage hebben geleverd aan de doelbereiking.

Bron: Handreiking Randstedelijke Rekenkamer, oktober 2012.

5.2.2 Het Evaluatiekader wordt geëvalueerd.

Met het Evaluatiekader subsidies was de provincie in 2012 een voorloper in Nederland. Daarom was de afspraak het kader na 2 jaar op haar praktische toepasbaarheid te evalueren. Een dergelijke evaluatie heeft in 2015 plaatsgevonden (zie bijlage 2). Voorgesteld wordt dit geactualiseerde Evaluatiekader na 3jaar opnieuw te beoordelen op werkbaarheid en efficiency.

[8] Handreiking evaluatie doeltreffendheid provinciale subsidies, Randstedelijke Rekenkamer, oktober 2012

5.3 Procedure besluitvorming evaluatie subsidies

De in deze paragraaf geformuleerde procedure heeft betrekking op de besluitvorming ten aanzien van welke subsidies en subsidieregelingen voor een aanstaand jaar op doeltreffendheid geëvalueerd worden.

1. **GS stellen jaarlijks een programma vast voor te evalueren subsidies**

Op basis van dit Evaluatiekader Subsidies stellen GS jaarlijks een programma vast met concrete voostellen ten aanzien van welke subsidies in het aankomend jaar geëvalueerd zullen worden. Dit programma gaat ter kennisname naar PS.

2. **Uitgevoerde evaluatie ter kennisname verstuurd aan PS**

GS zijn voor de uitvoering door PS gemandateerd. Concreet zijn GS bevoegd tot het opstellen van uitvoeringsregelingen en tot het nemen van besluiten omtrent subsidies. GS zien zelf toe op de kwaliteit van de evaluaties. Om te zorgen voor meer inzicht over de uitkomsten en resultaten van de uitgevoerde evaluaties zullen deze ter kennisname naar PS worden verstuurd.

Bijlage 1 Overzicht uitgevoerde evaluaties in het kader van Evaluatiekader subsidies

jaar evaluatie	Evaluatieonderzoek	Soort subsidie	thema
2013	ILG, Verbetering recreatieve verbindingen (NRL)	UVR	natuur
2013	Onderhoud Provinciale Monumenten NH 2011	UVR	Cultuur
2013	Restauratie Provinciale Monumenten NH 2011	UVR	Cultuur
2013	Uitvoeringsregeling Subsidie BDU Kleine Infrastructuur Noord-Holland	UVR	Verkeer
2013	CPO	UVR	wonen
2013	Cultuurcompagnie Noord-Holland (CC)	Boekjaar	Cultuur
2013	Sportservice (boekjaar subsidie, JZW)	Boekjaar	Welzijn
2014	Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie	UVR	Cultuur
2014	WED watergebonden bedrijvigheid	UVR	Economie
2014	WED waterrecreatie en toerisme	UVR	Economie
2014	Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid	UVR	Verkeer
2014	Groen subsidies (onderdelen ecologische verbindings-zones en Laag Holland)	UVR	Natuur
2014	Bedrijfsregeling Agrarische sector Groene Uitweg	UVR	Natuur
2014	Agriboard Noord-Holland Noord	Boekjaar	Natuur
2014	Landschap Noord-Holland	Boekjaar	Natuur
2014	Milieufederatie Noord-Holland	Boekjaar	Milieu
2015	Subsidie Water Noord-Holland 2013 (onderdeel verdroging)	UVR	Water
2015	Greenport Aalsmeer	UVR	Economie
2015	Faunabeheer Eenheid	Boekjaar	natuur
2016	Bodemsanering Noord-Holland 2010	UVR	Milieu
2016	Cofinanciering Waddenfonds	UVR	natuur
2016	Versterken Bestuurskracht	UVR	Algemeen
2016	HIRB	UVR	Economie
2017	Provinciale monumentenregelingen (vooronderzoek herhalingsevaluatie, gereed eerste kwartaal 2018)	UVR	Cultuur
2017	Recreatieve verbindingen (vooronderzoek herhalingsevaluatie)	UVR	Groen
2017	Nationaal Park Zuid-Kennemerland	Boekjaar	Groen
2017	Nationaal Park Duinen van Texel (gestart, gereed eerste kwartaal 2018)	Boekjaar	Groen

Bijlage 2 'Memo evaluatie en handreikingen voortkomend uit subsidie-evaluaties'

(bijlage bij GS-nota 283083 / 566527, april 2015)

1. Inleiding

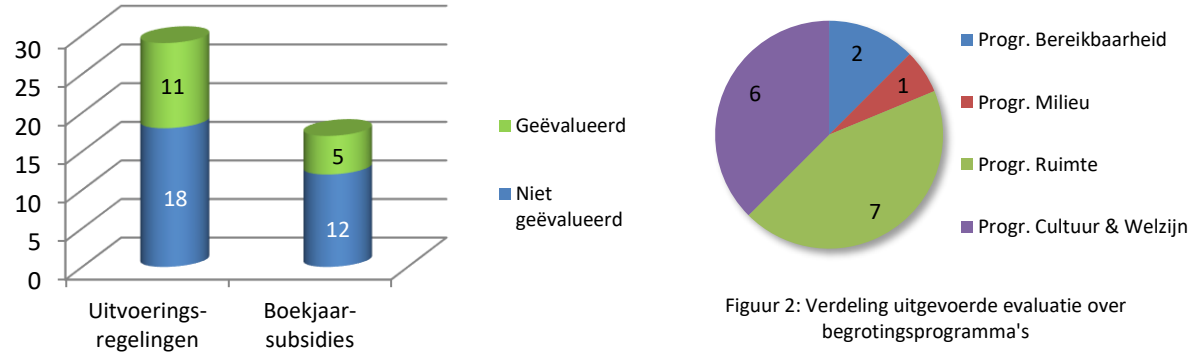
In deze bijlage zijn de belangrijkste leerpunten in de vorm van handreikingen geformuleerd zoals die uit de in 2013 en 2014 uitgevoerde 16 subsidie-evaluaties, op basis van het Evaluatiekader Subsidies, naar voren zijn gekomen.

2. Het Evaluatiekader Subsidies

Het Evaluatiekader Subsidies is opgesteld naar aanleiding van een onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer naar de doeltreffendheid van subsidies en is op 4 februari 2013 vastgesteld door Provinciale Staten. Het Evaluatiekader geeft aan op welke wijze de provincie Noord-Holland uitvoering geeft aan haar wettelijke verplichting om subsidies periodiek op doeltreffendheid te evalueren. Daartoe omvat het Evaluatiekader verschillende criteria op basis waarvan jaarlijks wordt bepaald welke subsidies voor evaluatie in aanmerking komen. In deze lijn zijn in 2013 en 2014 verschillende subsidie-evaluaties uitgevoerd die allen tot doel hadden de doeltreffendheid van subsidieregelingen in beeld te brengen en aanbevelingen te doen voor verbetering. Doeltreffendheid heeft daarbij betrekking op de mate waarin een subsidieregeling bijdraagt aan de in het beleid vastgelegde provinciale doelen en beoogde maatschappelijke effecten.

3. Uitgevoerde subsidie-evaluatie

In 2013 en 2014 zijn vanuit het Evaluatiekader Subsidies in totaal 16 subsidie-evaluaties uitgevoerd (zie voor een overzicht bijlage 1). Dit betreft ongeveer 35% van het totaal aantal uitvoeringsregelingen en boekjaarsubsidies zoals die in 2014 actief waren[9]. De uitgevoerde evaluaties waren verdeeld over vier verschillende begrotingsprogramma's, zoals aangegeven in figuur 2. De keuze voor de subsidies die zijn geëvalueerd vloeit voort uit de criteria die zijn vastgesteld met het Evaluatiekader Subsidies waarbij tevens rekening is gehouden met een evenwichtige verdeling over de verschillende gedeputeerden.

Figuur 2: Verdeling uitgevoerde evaluatie over begrotingsprogramma's

Evaluaties van éénmalige subsidies zijn tot dusver niet uitgevoerd omdat dit veelal investeringssubsidies (vanuit EXINH en TWINH) betreffen voor bijvoorbeeld de aanleg van fietspaden, tunnels of wegen. Het evalueren van deze afzonderlijke subsidies op het niveau van doeltreffendheid (betere bereikbaarheid, ontsluiting etc.) is niet zinvol gebleken, omdat zij vaak een te smalle focus hebben om uitspraken te kunnen doen ten aanzien van de bijdrage aan het overkoepelende beleidsdoel. Veel beter kunnen dergelijke subsidies in samenhang worden geëvalueerd.

[9] Daarin zijn alleen die uitvoeringsregelingen en boekjaarsubsidies meegenomen die volgens de criteria van het Evaluatiekader Subsidies in aanmerking komen voor evaluatie (o.m. de subsidieregelingen in het kader van Jeugd, Zorg en Welzijn, die voor het merendeel per 1 januari 2015 stoppen, zijn hierin niet meegenomen).

4. Algemene conclusie

Geconcludeerd wordt dat alle in 2013 en 2014 onderzochte subsidieregelingen in zekere mate doeltreffend zijn, maar dat er binnen alle subsidieregelingen ook nog aanzienlijke verbeteringen mogelijk zijn. Het zicht op de relatieve bijdrage van de subsidieregelingen aan de doelen is veelal beperkt. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het feit dat beleidsdoelen te algemeen zijn geformuleerd en anderzijds doordat vooraf niet inzichtelijk wordt gemaakt binnen welke bredere context van ingezet beleid en instrumenten en in welk veld van werkingsmechanismen een subsidieregeling wordt ingezet.

5. Handreikingen vanuit de subsidie-evaluaties 2013 en 2014

De uitgevoerde subsidie-evaluaties leidden enerzijds tot aanbevelingen voor verbetering van de specifieke subsidieregelingen. Anderzijds kunnen uit de subsidie-evaluaties overkoepelende leer- en aandachtspunten worden gedestilleerd ten aanzien van het subsidie-instrumentarium en de context waarin zij functioneert. Deze zogenaamde 'rode draden' zijn hieronder nader uitgewerkt in de vorm van handreikingen. Daarbij wordt iedere handreiking geïllustreerd met een 'goed' voorbeeld. Deze voorbeelden zijn deels afkomstig van uitgevoerde subsidie-evaluaties en deels uit ervaringen die zijn opgedaan in het kader van de 'Toelichtingen doeltreffendheid' die bij nieuwe uitvoeringsregelingen worden opgesteld. De 'praktijk-voorbeelden' in dit memo kunnen helpen om in de toekomst tot onderbouwde en doeltreffende subsidies te komen.

1. Heldere probleemanalyse en inzicht in werkingsmechanismen bevordert doeltreffendheid

Om de doeltreffendheid van een subsidieregeling te bevorderen is het van belang tot zowel een expliciete probleemanalyse (analyse van nut en noodzaak) als tot een goed inzicht in de dominante werkingsmechanismen te komen. Duidelijk moet worden voor welk probleem de subsidieregeling een oplossing moet bieden, waarom en voor wie het een probleem is en hoe groot het probleem is. Daarbij moeten achterliggende werkingsmechanismen in termen van behoeften, wensen en afhankelijkheden van de doelgroep en de werking van de subsidie binnen een bredere instrumentenmix (ook van andere overheden) op voorhand inzichtelijk worden gemaakt. Een bassering op wetenschappelijke inzichten en praktijkervaringen kan helpen om tot een robuuste probleemanalyse te komen. Met behulp van deze inzichten kunnen subsidies zodanig worden ingericht en afgestemd dat zij optimaal doeltreffend zijn, worden subsidies beter navolgbaar en zijn ze makkelijker door bestuurders uit te leggen.

Voorbeeld: Uitvoeringsregeling hoogwaardige communicatienetwerken
Doel van deze uitvoeringsregeling is het voor 2016 uitrollen van breedband internet op initiatief van collectieven van bedrijven, instellingen en particulieren door middel van minimaal 6 trajecten van vraagbundeling (bij elkaar brengen van individuele vraag naar breedband in een afgebakend gebied). De inzet van deze subsidie kwam voort uit de probleemanalyse dat bij volledige marktwerking onvoldoende aansluiting van het aanbod van digitale infrastructuur op de vraag hiernaar tot stand komt (onderbouwd met onderzoek). De analyse laat zien dat hierbij twee problemen ontstaan: 1) versnippering binnen het stedelijk gebied en 2) het ontbreken van nieuwe digitale infrastructuur in het landelijk gebied. Uiteindelijk ontstaat hierdoor, zo blijkt uit onderzoek, op termijn achterstand in innoverend vermogen en economisch concurrentievermogen wat onwenselijk is gezien het beleid van de Economische Agenda.

De oorzaken voor onvoldoende afstemming van vraag en aanbod zijn, zo blijkt uit onderzoek, dat marktpartijen in de digitale infrastructuur zoals telecombedrijven minder investeren, vanwege financiële risico's (hoge kosten investeringskapitaal en onzeker rendement). Ook blijken potentiële gebruikers vanwege de hoge kosten minder geneigd te investeren. Telecombedrijven beschikken (landelijk) over een beperkte aanleg- en aansluitcapaciteit en volgen een langjarige marktpenetratiestrategie op basis van rendement en financiële risico's. De vraagbundeling van de provincie maakt het mogelijk om een andere volgorde in die marktbenadering te forceren, doordat bundelingsinitiatieven eerder financieel aantrekkelijker worden (blijkt uit de werking van het eerdere BreedNet-project). Op grond van deze probleemanalyse, de beschikbare capaciteit, het budget en een passende rol in een geliberaliseerde markt is gekozen voor stimuleren van vraagbundeling met subsidie.

2. Opgaven en kansen vooraf in kaart helpt een doeltreffende subsidieregeling
In het verlengde van het voorgaande punt maken de uitgevoerde subsidie-evaluaties duidelijk dat een beter inzicht in de opgaven en kansen die in de praktijk aanwezig zijn kan helpen om een doeltreffende subsidieregeling in te richten. Een dergelijk inzicht maakt het mogelijk een helder ambitieniveau te formuleren en duidelijkere prioriteiten te stellen waarmee op een meer doeltreffende inzet van subsidiemiddelen kan worden gestuurd. Een beter beeld van de (omvang van) opgaven, kansen en behoeften van de doelgroep maakt het ook mogelijk een betere inschatting te maken van de benodigde subsidiemiddelen. Een subsidieregeling die op een dergelijke grondslag is vormgegeven verkleint dan ook de kans op onderbestedingen[10].

Voorbeeld: Evaluatie Uitvoeringsregeling Recreatieve Verbindingen
Doel waaraan deze Uitvoeringsregeling moest bijdragen was het realiseren van recreatieve verbindingen tussen stad en landelijk gebied om de toegankelijkheid van recreatie- en natuurgebieden te waarborgen. Twee doelstellingen stonden daarbij centraal: 1*) "In 10 minuten lopen of fietsen in het groen voor de eigen bewoners"*, 2) "*Het realiseren en in stand houden van een provinciaal routenetwerk"*. In het kader van de eerste doelstelling betekent dit dat inzichtelijk moet worden gemaakt op welke plaatsen in de regio voor een x% van de bevolking nog geen sprake is van het op 10 minuten fietsafstand aanwezig zijn van groen (dit vraagt ook een nadere keuze ten aanzien van het aandeel van de stedelijke bevolking of het aantal extra inwoners dat nog geen natuur- of recreatiegebied op fietsafstand van de woning heeft, maar dat op termijn wel zou moeten hebben). In het kader van de tweede doelstelling zou – mogelijk op kaart - inzichtelijk moeten worden gemaakt waar verbindingen om tot een provinciaal routenetwerk te komen ontbreken en welke daarvan de grootste prioriteit hebben c.q. de grootste toegevoegde waarde hebben. Op het moment dat deze zaken inzichtelijk zijn en een verankering krijgen in de subsidieregeling is het beter mogelijk om met de uitvoeringsregeling te sturen op prioriteiten en op de oplossing van de dringende knelpunten die bijdragen aan de realisatie van de beleidsdoelen. Zo kan de potentiële doeltreffendheid van de regeling worden vergroot.

3. Inzicht in afhankelijkheden van doelgroep geeft aanknopingspunten voor doeltreffende subsidie
Doelgroepen die subsidie aanvragen zijn voor de uitvoering van hun activiteiten c.q. voor het komen tot realisatie in sommige gevallen sterk afhankelijk van andere partijen (en procedures) in het veld. Om de doelgroep te helpen om tot uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten te komen kan het dan ook nodig zijn aanvullend beleid en/of bestuurlijk overleg in te zetten. Als provincie hebben we niet altijd goed zicht op dit 'veld van afhankelijkheden'. Het vooraf analyseren in hoeverre de doelgroep afhankelijk is van anderen in haar omgeving om tot realisatie te komen (meer zich op het veld van afhankelijkheden) en het op basis daarvan nagaan welk flankerend beleid eventueel nodig is kan een doeltreffende inzet van de subsidie bevorderen.

Voorbeeld: Evaluatie Uitvoeringsregeling Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie
Deze Uitvoeringsregeling maakt het mogelijk voor met name forteigenaren en –beheerders om subsidie aan te vragen voor het uitvoeren van markt- en haalbaarheidsonderzoeken voor restauratie- en/of herbestemming van onderdelen van de Stelling. De subsidiedoelgroep (forteigenaren en –beheerders) zijn voor een daadwerkelijke herbestemming echter sterk afhankelijk van de medewerking van gemeenten voor onder meer de benodigde vergunningen. Dit inzicht maakt duidelijk dat alleen de inzet van het subsidie-instrument niet (snel) zal leiden tot werkelijke herbestemming en dat dus 'flankerend beleid' nodig is. Zo zou bestuurlijk overleg tussen provincie en gemeente, bij voorkeur voorafgaande aan het haalbaarheidsonderzoek, een goede wegbereider kunnen zijn voor de opvolging van gesubsidieerde haalbaarheidsonderzoeken om zo tot daadwerkelijke restauratie- en/of herbestemming te komen.

4. Instrumentenmix bepaalt mede doeltreffendheid en toegevoegde waarde subsidie-instrument
Reeds bij de formulering van beleid is het wenselijk ambtelijk proactief na te denken over een afgewogen instrumentenmix om beleidsdoelen te realiseren. Daarbij moet richting het bestuur vroegtijdig inzichtelijk worden gemaakt of een subsidie een zinvol instrument kan zijn gezien de doelen die worden nagestreefd, de afhankelijkheden van de doelgroep, de interferentie met de inzet van andere instrumenten door de provincie of andere overheden/instellingen etc. Op dit

[10] Zie rapport Analyse Onderbesteding over het boekjaar 2013 van Concern Controlling.

moment komt het nog regelmatig voor dat de keuze voor het subsidie-instrument wordt ingegeven door een bestuurder waardoor het lastiger wordt hier nog kritisch op te adviseren. Het vroegtijdig inzichtelijk maken van de mogelijke synergie van het subsidie-instrument in de bredere beleidsinzet kan helpen om beter te sturen op een samenhangende inzet van instrumenten. Het is immers juist deze instrumentenmix die sterk bepalend is voor de mate van doeltreffendheid van een subsidieregeling.

Voorbeeld: synergie instrumenten verkeersveilig gedrag en fysieke infrastructurele projecten
Uit de evaluaties van de subsidieregelingen Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid en Kleine infrastructuur wordt duidelijk dat een gecombineerde beter afgestemde inzet van fysieke verkeersveiligheidsmaatregelen met aandacht voor verkeersveilig gedrag middels bijvoorbeeld voorlichting en educatie beter bij kan dragen aan de provinciale verkeersveiligheidsdoelstellingen.

5. Waardering van positieve neveneffecten van subsidies in besluitvorming

Subsidieregelingen blijken soms maar beperkt bij te dragen aan het vooraf beoogde (beleids)doel, maar wel verschillende positieve neveneffecten te hebben. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om neveneffecten in het kader van duurzaamheid, kwaliteit, leefbaarheid, etc. Vanuit het Evaluatiekader is dan strikt genomen geen of beperkt sprake van een doeltreffende subsidieregeling. Toch kan een dergelijke regeling wel zaken in gang zetten die een positieve uitwerking hebben. Voor een eventuele doeltreffende doorontwikkeling van een subsidieregeling helpt het de achterliggende werkingsmechanisme van de positieve neveneffecten te doorgronden en deze, vanuit een breed provinciaal beleidsperspectief, nadrukkelijk mee te wegen in de besluitvorming over een eventuele aanpassing van de subsidieregeling of het beleid.

Voorbeeld: Evaluatie Uitvoeringsregeling Water als Economische Drager (WED)
Het WED-programma is primair economisch ingestoken, zoals de naam ook aangeeft. Diverse projecten in het kader van de WED hebben echter vooral een verhoging van kwaliteit en/of duurzaamheid tot gevolg, waarvan het economisch belang meer indirect is en moeilijker is af te meten aan extra bestedingen of bedrijvigheid. Toch zijn deze aspecten maatschappelijk relevant en van wezenlijk belang voor een toekomstbestendige sector, zowel Watergebonden Bedrijvigheid als Watertoerisme en Recreatie. Vanuit dit oogpunt kan worden overwogen om het WED-programma een meer integraal karakter te geven, en in het verlengde daarvan (omgevings)aspecten als kwaliteit, duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid een meer prominente plek te geven in de beoordeling van aanvragen.

6. Sturing op het kennen van de achterban maakt boekjaarsubsidies doeltreffender

Het blijkt dat verschillende organisaties die een boekjaarsubsidie ontvangen voor het vervullen van een vertegenwoordigende- en/of netwerkrol beperkt inzicht hebben in hun achterban. Onduidelijk is dan welk aandeel van hun achterban zij precies vertegenwoordigen of bereiken met hun activiteiten en welk doel daarmee wordt nagestreefd. Daarmee kunnen dergelijke organisaties vaak onvoldoende inzichtelijk maken op welke wijze zij bijdragen aan het realiseren van de provinciale doelen. Het via de activiteitenprogramma's sturen op het inzichtelijk maken van de prioriteiten die worden gesteld en op de wijze waarop de verschillende delen van de achterban worden betrokken is belangrijk voor een doeltreffende subsidie-inzet.

Voorbeeld: Boekjaarsubsidie Greenport
De evaluatie van de boekjaarsubsidie aan Greenport maakte duidelijk dat er geen gestructureerd relatiebeheersysteem is en dat Greenport (slechts) 5,5% tot 7% van de totale primaire sector in Noord-Holland Noord kent. In hoeverre dit wel of niet problematisch is hangt af van de strategie die Greenport inzet om bijvoorbeeld via de voorlopers een grotere deel van de achterban mee te nemen. Momenteel zijn echter nog onvoldoende prioriteiten gesteld met welk doel Greenport, welke doelgroepen in haar 'achterban' wil benaderen en op welke wijze dit bijdraagt aan de provinciale doelen. Daarmee staat de doeltreffendheid van de boekjaarsubsidie onder druk.

7. Analyseer vooraf welke 'sturing' een subsidieregeling nodig heeft

In de kern zijn subsidies beperkt 'stuurbaar' aangezien partijen in het veld er altijd nog zelf voor kiezen om wel of niet een subsidieaanvraag in te dienen. Of partijen een aanvraag indienen is van vele factoren afhankelijk, zoals bekendheid met de regeling, beschikbare tijd en capaciteit bij de subsidieaanvrager etc. Om de kans te vergroten dat daadwerkelijk subsidieaanvragen worden ingediend en onderuitputting van regelingen wordt voorkomen, moet vooraf meer inzicht worden verkregen in welke sturing nodig is.

Op basis van de subsidie-evaluaties is gebleken dat het vooraf in samenhang doordenken van een viertal subsidiekenmerken kan helpen bij een meer bewuste inrichting en sturing van subsidieregelingen waarbij de verwachtingen ten aanzien van hun potentiële doeltreffendheid duidelijker worden. Op deze manier kunnen transparantere keuzes worden gemaakt die ook door bestuurders beter uitlegbaar zijn. Het betreft de volgende elementen:

- Mate van afhankelijkheid van de subsidiedoelgroep van derden: wanneer deze afhankelijkheid groot is zal moeten worden nagegaan welk inzet vanuit de provincie aanvullend nodig is als wegbereider om de subsidiedoelgroep te helpen daadwerkelijk tot realisatie te komen. Te denken valt dan aan de inzet van flankerend beleid of aanvullende communicatie met deze 'derden' in het veld;
- Doelgroep: wanneer sprake is van een sterk heterogene doelgroep is de kans groot dat de werkingsmechanismen waarop de subsidie moet aangrijpen om doeltreffend te zijn sterk variëren. In dat geval moet worden nagegaan of en op welke wijze deze werkings-mechanismen verenigbaar zijn in één subsidieregeling om doeltreffend te kunnen zijn;
- Percentage cofinanciering: over het algemeen blijkt dat wanneer het percentage cofinanciering vanuit de provincie laag is, de eisen die via een subsidie gesteld kunnen worden aan de uit te voeren activiteiten beperkt moeten blijven om de subsidie daadwerkelijk interessant te maken voor de doelgroep (om voldoende subsidieaanvragen te borgen). Hierdoor kan bij een laag percentage cofinanciering veelal beperkt gestuurd worden op doeltreffendheid van de subsidieactiviteiten.
- Focus subsidieactiviteiten: over het algemeen zijn subsidieregelingen die gericht zijn op innovatie vrijwel niet te definiëren in termen van doeltreffendheid. Subsidieregelingen die gericht zijn op het aanpakken van problemen/knelpunten/ongewenste situaties in het veld zijn vaak beter stuurbaar in termen van doeltreffendheid.

In de praktijk kunnen bovenstaande elementen in veel verschillende combinaties in een subsidieregeling worden samengebracht. Onderstaand kader laat drie voorbeelden zien van typen subsidieregelingen (dus combinaties van elementen) die regelmatig voorkomen binnen de provincie. Doel van deze typering in metaforen is om het gesprek over het bepalen van de 'soort' subsidie te ondersteunen.

De wijze vader subsidie

Bij de 'wijze vader-subsidie' hebben we als provincie de touwtjes goed in handen. Wij weten waar de problemen liggen en hoe ze opgelost moeten worden. Wij weten het beste waaraan de subsidiegelden besteedt moeten worden en stellen een volledige financiering beschikbaar. Onze subsidieregeling is zo ingezet dat de uitkomsten van projecten/activiteiten bijna helemaal vast liggen. De randvoorwaarden van een dergelijke subsidie zijn dus zeer strikt. Wij hebben zelf al tot op locatie- of projectniveau uitgewerkt welke activiteiten zouden moeten gaan plaatsvinden. Dat doen we op grond van een probleem- en knelpuntenanalyses die ook inzicht geven in de opgaven en kansen. De doelgroep is bekend en homogeen. De doelgroep accepteert ook de uitkomsten van onze analyses en voorgestelde oplossingsrichtingen. Eigenlijk voeren de gesubsidieerde partijen uit wat de provincie heeft bedacht. In deze vorm kunnen wij als provincie sterk sturen op de doeltreffendheid van de subsidieregeling.

Voorbeeld: Uitvoeringsregeling quick-win-doorstromingsmaatregelen Bus
Het doel van deze regeling is om de doorstromingsknelpunten op te lossen ter bevordering van de betrouwbaarheid en snelheid van het busvervoer. De uitvoeringsregeling is bedoeld voor de gemeenten binnen de provincie Noord-Holland met uitzondering van de gemeenten die onder de Stadsregio Amsterdam vallen. Op basis van een knelpuntenanalyse heeft de provincie een projectenlijst opgenomen als bijlage bij de uitvoeringsregeling. Alleen deze projecten (en de gemeenten waar deze projecten in gelegen zijn) kunnen in aanmerking komen voor subsidie. Subsidiabel zijn de door de provincie noodzakelijk geachte kosten voor de uitvoering van het project en de VAT-kosten tot een bepaald maximum percentage van de uitvoeringskosten van het project.

<u>De blije broer subsidie</u>
De 'blije broer-subsidie' is een voorbeeld van een subsidie waarin we graag gelijkwaardig, maar wel met een duidelijke provinciaal doel, mensen willen enthousiasmeren om wat wij willen ook uit te voeren. Er is wel meer ruimte om dat op eigen manieren te doen. Er zijn kaders, maar ook vrijheid. Er is ruimte voor eigen initiatief en de wens om ook echt mee te doen. Het is een subsidie waarvan andere partijen vooral blij worden, omdat ze dingen mogelijk kunnen maken, die ze zelf ook willen. De doelgroep is bij deze subsidievorm veelal weinig divers en grotendeels bij de provincie bekend. Deze subsidie kent veelal een co-financieringsconstructie van 50%. De basis voor deze blije broer subsidie is onder meer een behoefte analyse. De sturing op doeltreffendheid is hier uiteraard minder dan bij de wijze-vader-subsidie, maar is zeker nog mogelijk als de kaders goed worden gedefinieerd.

Voorbeeld: HIRB
Met deze uitvoeringsregeling wil de provincie projecten stimuleren die voorzien in het herstructureren van verouderde bedrijventerreinen in Noord-Holland waardoor verrommeling wordt tegengegaan en het vestigingsklimaat voor bedrijven wordt verbeterd. De subsidie kan worden verstrekt aan gemeenten en aan openbare lichamen voor de herstructurering van bedrijventerreinen in Noord-Holland in de vorm van fysieke maatregelen of procesmaatregelen. Daarbij zijn wel grofweg type activiteiten benoemd die wel en niet voor subsidie in aanmerking komen, waarbinnen ook enige ruimte zit. Aan de fysieke en proces maatregelen waaraan subsidie kan worden verleend is een percentage verbonden van de door de provincie noodzakelijk geachte kosten met een maximum.

<u>De suikeroom-subsidie</u>
De suikeroom subsidie is een subsidie om vooral iets tot stand te laten komen, om tot innovaties te komen. Zonder dat de provincie precies bepaalt wat er moet gebeuren, nodigt ze mensen (heterogene doelgroep) uit om met ideeën te komen. Op basis van die ideeën worden dan projecten geselecteerd die uitgevoerd gaan worden. De suikeroom-subsidie kent dus een grote mate van vrijheid voor de aanvragers, maar vraagt ook veel van de aanvragers, omdat de doelgroep en de oplossingen breed kunnen worden ingezet. Sturen op doeltreffendheid is in deze vorm niet of slechts beperkt mogelijk. Dit past echter bij het doel van de regeling. De insteek is immers om tot een bepaalde vernieuwing te komen die niet vooraf te duiden is.

Voorbeeld: Uitvoeringsregeling Groen Gas
De uitvoeringsregeling Groen Gas richt zich op het vergroten van de markt voor Groengas door middel van het stimuleren van de ontwikkeling die leidt tot een daadwerkelijke realisatie van een groengasproject. Hiervoor is gekozen omdat gebleken is dat partijen in het veld aanlopen tegen het feit dat de fase tussen haalbaarheidsonderzoek en de zogenaamde financial close of de definitieve go/no go-beslissing, waarna men overgaat tot de daadwerkelijke realisatie van het project, moeilijk overbrugbaar is. De provincie wil met de uitvoeringsregeling goede initiatieven door deze 'ontwikkelfase' heen helpen, zodat projecten gerealiseerd worden en de markt voor groengas daadwerkelijk wordt vergroot. De activiteiten waarvoor de subsidie wordt ingezet zijn daarbij divers van aard afhankelijk van het te realiseren innovatieve project. Via de uitvoeringsregeling kan per project maximaal 25.000 euro aangevraagd worden. De provincie stelt als eis dat er minimaal 50% aan 'eigen bijdrage' (exclusief andere overheidsfondsen) ingezet wordt. Deze co-financieringsconstructie zorgt ervoor dat initiatiefnemers zelf ook risico lopen in de fase tot een financial close.

Naast deze rode draden komen uit de evaluaties ook een aantal al langer bekende bevindingen naar voren zoals het vrijwel structureel ontbreken van nulmetingen, de beperkte smart-formulering van doelstellingen en de beperkte consistentie tussen de beleidskaders en bijbehorende subsidieregelingen.

BIJLAGE 1 UITGEVOERDE SUBSIDIE-EVALUATIES

Uitgevoerde subsidie-evaluaties 2013[11]:
1. Uitvoeringsregeling verbetering recreatieve verbindingen (onderdeel ILG)
2. Uitvoeringsregeling Kleine infrastructuur 2012
3. Uitvoeringsregeling Onderhoud Provinciale Monumenten NH 2011
4. Uitvoeringsregeling Restauratie Provinciale Monumenten NH 2011
5. Uitvoeringsregeling Musea, Archieven en Monumenten NH, onderdeel rijksmonumenten[12]
6. Boekjaarsubsidie Cultuurcompagnie Noord-Holland
7. Boekjaarsubsidie Sportservice

Uitgevoerde subsidie-evaluaties 2014:
1. Uitvoeringsregeling Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie
2. Uitvoeringsregeling WED watergebonden bedrijvigheid[13]
3. Uitvoeringsregeling WED waterrecreatie en toerisme
4. Uitvoeringsregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid
5. Uitvoeringsregeling Groen subsidies (onderdelen ecol.verb. zones en Laag Holland)
6. Uitvoeringsregeling Bedrijfsregeling Agrarische sector Groene Uitweg
7. Boekjaarsubsidie Agriboard (Greenport) Noord-Holland Noord
8. Boekjaarsubsidie Landschap Noord-Holland
9. Boekjaarsubsidie Milieufederatie Noord-Holland

Doorgeschoven van 2014 naar 2015:
1. Uitvoeringsregeling Water subsidies (incl. onderdeel verdroging en waterparels)
2. Uitvoeringsregeling Bodemsanering Noord-Holland 2010
3. Uitvoeringsregeling Versterken Bestuurskracht

[11] In 2013 is ook de Uitvoeringsregeling Collectieve Zelfbouw, via het autonome onderzoeksprogramma van K&B, conform de vereisten van het Evaluatiekader Subsidies geëvalueerd. Deze evaluatie stond reeds geprogrammeerd voordat het Evaluatiekader Subsidies in werking trad en is intern uitgevoerd.

[12] De uitvoeringsregelingen Onderhoud Provinciale Monumenten NH 2011, Uitvoeringsregeling Restauratie Provinciale Monumenten NH 2011 en de Uitvoeringsregeling Musea, Archieven en Monumenten NH, onderdeel rijksmonumenten zijn gezamenlijk in één onderzoek geëvalueerd.

[13] De Uitvoeringsregeling WED watergebonden bedrijvigheid en de Uitvoeringsregeling WED waterrecreatie en toerisme zijn in één onderzoek vervat.

Bijlage 3 Analyse consequenties opties voor drempelwaarde

De opties voor wijziging van de drempelwaarde voor het subsidieplafond waarboven subsidies in aanmerking komen voor een evaluatie op doeltreffendheid luiden als volgt:

Optie 0: Handhaven van het drempelbedrag van €125.000,-
Optie 1: Verhogen van het drempelbedrag naar €750.000,-
Optie 2: Verhogen van het drempelbedrag naar €1.000.000,-

Onderstaande analyses geven meer inzicht in de consequenties van de keuze voor een ander drempelbedrag.

Analyse consequenties terugkijkend naar 2016 en 2017
In de jaren 2016 en 2017 zijn 6 subsidie-evaluaties uitgevoerd en 2 vooronderzoeken voor een herhalingsevaluatie[14]. Onderstaande tabellen laat zien welke van de in 2016 uitgevoerde en voor 2017 geprogrammeerde onderzoeken bij verschillende drempelwaarden voor selectie wel of niet uitgevoerd zouden zijn.

Uitgevoerde onderzoeken in 2016	Selectiegrens €125.000,-	Selectiegrens €750.000,-	Selectiegrens €1.000.000,-
Bodemsanering Noord-Holland 2010 (subsidieplafond 2016 €4.250.000,-)	Wel	Wel	Wel
Cofinanciering Waddenfonds (subsidieplafond 2016 €2.000.613,-)	Wel	Wel	Wel
Versterken bestuurskracht (subsidieplafond 2016 €150.000)	Wel	Niet	Niet
HIRB (subsidieplafond 2017 €3.650.000,-) - herhalingsevaluatie	Wel	Wel	Wel
Totaal aantal	**4**	**3**	**3**

Geprogrammeerde onderzoeken in 2017	Selectiegrens €125.000,-	Selectiegrens €750.000,-	Selectiegrens €1.000.000,-
Nationaal park Duinen van Texel (boekjaarsubsidie € 136.211,-)	Wel	Niet	Niet
Nationaal park Zuid-Kennemerland (boekjaarsubsidie €121.789,-)	Wel[15]	Niet	Niet
Provinciale monumentenregelingen (subsidieplafond 2016 gezamenlijk €600.000,-) – vooronderzoek herhalingsevaluatie	Wel	Niet	Niet
UVR Groen Recreatieve verbindingen (subsidieplafond 2016 €789.414,-) – vooronderzoek herhalingsevaluatie	Wel	Wel	Niet
Totaal aantal	**4**	**1**	**0**

[14] In 2017 kwamen twee uitvoeringsregelingen die al eerder geëvalueerd waren in aanmerking voor een mogelijk herhalingsonderzoek. Voor die uitvoeringsregelingen is eerst een vooronderzoek gedaan, om na te gaan of een herhalingsonderzoek op dat moment een toegevoegde waarde zou hebben.
[15] De omvang van deze boekjaarsubsidie ligt net onder de selectiegrens, maar de boekjaarsubsidie is toch in de programmering meegenomen omdat in hetzelfde jaar een vergelijkbare boekjaarsubsidie voor het nationaal park Duinen van Texel werd geëvalueerd. Het bedrag van beide subsidies samen kwam wel boven het drempelbedrag. Dit in het kader van in samenhang evalueren van vergelijkbare subsidies.

In 2017 zijn twee evaluaties van boekjaarsubsidies uitgevoerd. Deze zouden bij het nieuwe voorstel om alleen de wettelijk verplichte subsidieregelingen te evalueren niet uitgevoerd zijn, los van de hoogte van de boekjaarsubsidie.

Verdeling bestede budget over subsidieregelingen in 2016-2017
Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal lopende provinciale subsidieregelingen op basis van een wettelijke regeling (Uitvoeringsregelingen en verordeningen) in 2016 en 2017. Daarnaast is aangegeven wat de financiële omvang van deze subsidieregelingen was, ingedeeld in categorieën. Tenslotte is bepaald hoeveel procent een categorie omvat van het totale budget dat door middel van dit type subsidies wordt besteed. Het overzicht betreft de cijfers ***exclusief*** subsidies gebaseerd op Europese verordeningen en Rijksregelingen. Deze regelingen worden al op Europees of Rijksniveau geëvalueerd.

Overzicht subsidieregelingen op basis van wettelijke regeling excl. EU- en rijksregelingen

Categorie (subsidieplafond in Euro)	**Aantal regelingen 2016**	**totaal bedrag 2016 (Euro)**	**% van totaal besteed budget 2016**	**Aantal regelingen 2017**	**totaal bedrag 2017 (Euro)**	**% van totaal besteed budget 2017**
<125.000	4	341.722	1%	5	417.707	1%
125.000-500.000	8	2.355.000	6%	7	2.042.000	4%
500.000-750.000	0	0	0%	1	537.500	1%
750.000-1.000.000	3	2.361.000	6%	5	4.273.045	9%
>1.000.000	8	36.316.034	88%	9	41.558.863	85%
Totaal	23	**41.373.756**		**27**	**48.829.115**	

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat met een evaluatie van subsidieregelingen met een subsidieplafond hoger dan 1 miljoen Euro respectievelijk 88% en 85% van het via uitvoeringsregelingen en verordeningen bestede budget geëvalueerd zou worden[16]. Het aantal regelingen dat in aanmerking komt voor evaluatie bedraagt hierbij een derde van het totaal aantal lopende regelingen.

Consequenties vooruitkijkend naar 2018 en 2019
Wat de consequenties zijn van de verschillende opties voor de selectiegrens wordt hieronder gepresenteerd in de vorm van het aantal evaluaties dat bij de verschillende opties in 2018 en 2019 in aanmerking komen voor uitvoering. Hierbij heeft voor 2019 nog geen controle plaatsgevonden of sprake is van het juiste momentum voor de evaluatie. Dat is zo lang van te voren niet zinvol, omdat dan geen rekening kan worden gehouden met de ontwikkelingen in het beleid. Voor 2018 is deze stap al wel uitgevoerd.

Uit te voeren evaluaties in 2018	**Selectiegrens €125.000,-**	**Selectiegrens €750.000,-**	**Selectiegrens €1.000.000,-**
Buurtbusprojecten (subsidieplafond 2018 €152.000,-) – nog niet eerder geëvalueerd	Wel	Niet	Niet
Landschap Noord-Holland/ Programma Betrekken bij Groen (boekjaarsubsidie 2018 €608.000,-) – nog niet eerder geëvalueerd	Wel	Niet	Niet
Stichting Greenport Noord-Holland Noord (boekjaarsubsidie 2018 €315.000,-) - herhalingsevaluatie	Wel	Niet	Niet
Aantal mogelijk uit te voeren evaluaties	3	0	0

[16] Hierbij geldt dat andere criteria voor de selectie van de subsidie buiten beschouwing zijn gelaten.

Uit te voeren evaluaties in 2019[17]	Selectiegrens €125.000,-	Selectiegrens €750.000,-	Selectiegrens €1.000.000,-
Subsidie BDU Kleine infrastructuur 2016 (subsidieplafond 2017 €18.300.261,-) - herhalingsevaluatie	Wel	Wel	Wel
Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid Noord-Holland 2014 / subsidie BDU (subsidieplafond 2017 €931.045,-) - herhalingsevaluatie	Wel	Wel	Niet
Woonvisie Noord-Holland (subsidieplafonds gelden t/m 31 juni 2019 =5.656.000,- totaal)	Wel	Wel	Wel
Stichting Faunabeheereenheid (boekjaarsubsidie 2018 500.000,-) - herhalingsevaluatie	Wel	Niet	Niet
Greenport Aalsmeer (boekjaarsubsidie 2018 250.000,-) – herhalingsevaluatie	Wel	Niet	Niet
Aantal mogelijk uit te voeren evaluaties	5	3	2

[17] Dit betreft een indicatie van de planning, waarbij nog een controle op het momentum voor de evaluatie moet worden uitgevoerd.

Bijlage 4 Realisatie afspraken Evaluatiekader subsidies 2012

Afspraak	Realisatie
Afspraak 1: Beleidskaders worden verhelderd direct bij de vormgeving van nieuwe subsidies Dit betreft het beschrijven van nut&noodzaak van een subsidieregeling, beschrijving en concretisering van beleidsdoelen, prestaties, activiteiten, instrumenten en middelen en een toelichting op hoe men resultaten wil gaan monitoren.	Dit gebeurt door middel van de 'Toelichting doeltreffendheid' die bij de besluitvorming over een nieuwe subsidie door GS moet worden toegevoegd
Afspraak 2: 'Slim' evalueren is het uitgangspunt Dit betreft het selecteren van te evalueren subsidies middels de beslisboom en het hanteren van een standaard-onderzoeksprotocol voor subsidie-evaluaties.	Dit is inmiddels de reguliere uitvoeringspraktijk bij de programmering en uitvoering van subsidie-evaluaties door de sector Onderzoek & Informatie, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van subsidie-evaluaties.
Afspraak 3: Subsidies die voldoen aan de criteria uit het evaluatiekader moeten worden geëvalueerd. Bij de invoering van het evaluatiekader subsidies in 2012 was dit kader van toepassing voor alle nieuwe subsidies. Eventueel konden ook op dat moment al bestaande subsidies worden geëvalueerd. Zij konden daartoe dan indien gewenst in het jaarlijks evaluatieprogramma worden opgenomen.	Inmiddels is het kader vijf jaar van kracht. In principe moeten nu alle lopende subsidies volgens de richtlijnen van het evaluatiekader op doeltreffendheid worden geëvalueerd
Afspraak 4: De huidige werkwijze voor uitvoerbare en rechtmatige subsidieregelingen wordt gecontinueerd. Deze afspraak heeft betrekking op de verzakelijking van het subsidieproces. Daarbij wordt aandacht besteed aan tal van aspecten rond een uitvoerbare en rechtmatige subsidieverstrekking. Deze verzakelijking vormt een belangrijke basis voor de kwaliteit van het subsidie-instrument en voor het evalueerbaar maken van subsidies.	Deze werkwijze is inmiddels al geruime tijd de reguliere uitvoeringspraktijk.
Afspraak 5: De coördinatie, afstemming en transparantie wordt verbeterd. De Randstedelijke Rekenkamer heeft in haar rapport van 2012 aanbevolen de coördinatie en afstemming te versterken van subsidie-evaluaties binnen de provinciale organisatie te versterken.	Binnen de provincie is dit inmiddels vormgegeven door het onderbrengen van alle subsidie-evaluaties op basis van het Evaluatiekader Subsidies bij de sector Onderzoek & Informatie. Deze afdeling stelt de jaarlijkse onderzoeksprogrammering op en voert de geplande subsidie-evaluaties uit.